

Campsentelles, 15
2012

CENTRE D'ESTUDIS SANTFOSTENCS
AMICS DE CABANYES

El Cau Brunet 1916

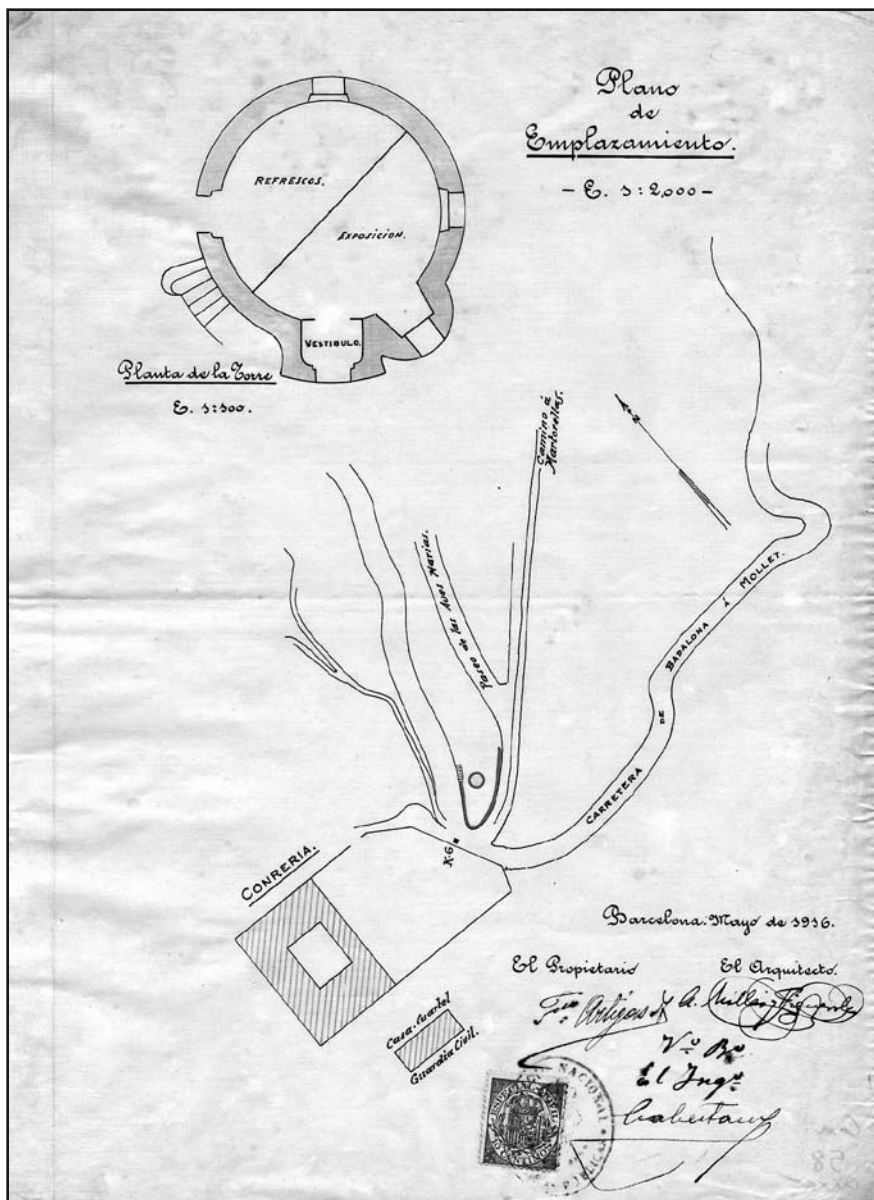
XAVIER PÉREZ GÓMEZ

Introducció

Al costat de la carretera de la Conreria i just en el punt on acaba el terme de Sant Fost de Campsentelles, hi ha un edifici molt curiós i emblemàtic que des de fa molts anys acull un conegut restaurant: el Cau. Aquesta torre o edificació va ser construïda i inaugurada l'any 1916 i el seu promotor va ser el pintor Llorenç Brunet que, inspirat en certa manera en El Cau Ferrat de Sitges, va crear-ne una versió molt més modesta: el Cau Brunet. Poc després de la Guerra Civil el Cau es convertiria definitivament en un restaurant que encara avui funciona. Aquest article pretén mostrar-nos els documents que ens expliquen com i quan es va fundar el Cau i qui era aquest artista.

Llicència d'obres a l'Arxiu Municipal

Aquesta investigació va començar arran de trobar a l'Arxiu Municipal de Sant Fost un document fins ara desconegut com és la sol·licitud de permís d'obres per edi-

Plànol del Cau, a la llicència d'obres, 1916 (Arxiu Municipal de Sant Fost).

Foto del Cau, vers 1920 (col·lecció de Josep Maria Toffoli).

ficar a la Conreria una torre-mirador (torre-miranda). La instància està signada el 30 de maig de 1916 per Francisco Artigas, veí de Barcelona, com a copropietari del bosc Turó del Reig, a la Conreria. En ella diu que *“solicita el oportuno permiso de obra para levantar una pared de contención de tierras de dicho bosque o turó d’en Reig, en el kilómetro seis de la carretera de Badalona a Mollet (...) y para construir una torre-miranda, de conformidad con los planos que por triplicado se acompañan”*.

El plànol, de mida foli, inclou la planta de la torre del Cau on es preveia espai per a vestíbul, exposició i zona de refrescos. També consta l’emplaçament de la torre-miranda. El plànol va firmat pel propietari i per l’arquitecte A. Millàs Figuerola, i consta també el vist-i-plau d’un enginyer de cognom Cabestany.

Antoni Millàs i Figuerola (1862-1939) era un arquitecte que els historiadors defineixen com a modernista eclèctic i entre les seves obres citen l’edifici Farreras, a Gran Via-Villarroel, la casa Valentí al carrer Sant

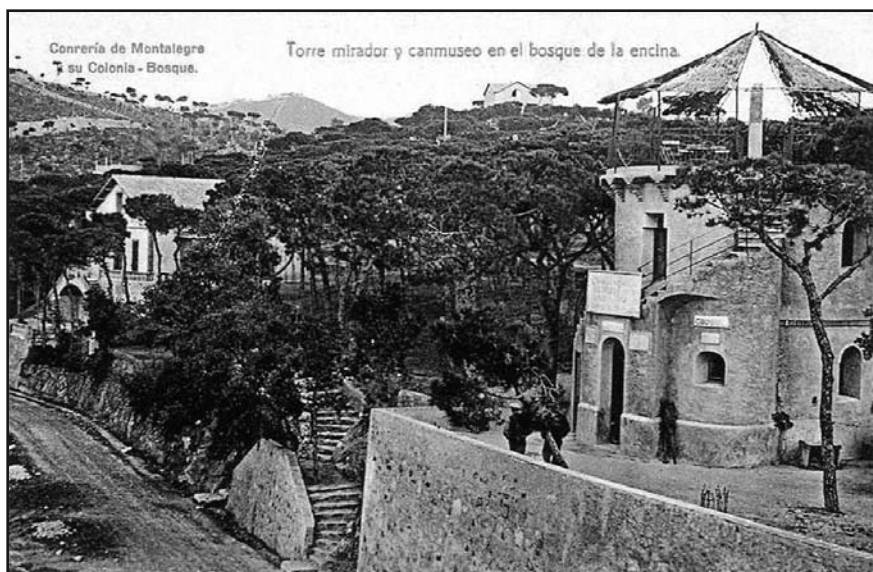

Foto-postal del Cau, vers 1920 (col·lecció de l'autor).

Pere més Alt i la casa Ricart a l'avinguda República Argentina, totes tres a Barcelona. També va ser l'autor del projecte d'urbanització Artigas de Badalona, pel que es pot deduir que era un professional que tenia la confiança del Sr. Artigas, amo, juntament amb el Sr. Arnús, del terreny on es va aixecar el Cau.

Informació apareguda al diari *La Vanguardia*

El diari barceloní *La Vanguardia* va fer un seguiment força exhaustiu de tot el procés de construcció del Cau. Vegem aquestes notícies:

18 de febrer de 1916: *“Las obras para la construcción del chalet-museo en donde será instalado el “Cau” del artista señor Brunet, por el estilo del de Sitges, serán comenzadas en el próximo mes de abril, mereciendo unánimes elogios la protección y apoyo que para tal objeto prestan los distinguidos elementos componentes de la Sociedad Artigas Arnús y Compañía, copropietarios de los principales bosques de tan renombrado y pintoresco paisaje.”*

3 de juny de 1916: *“Hace pocos días comenzaron ya las obras de construcción del pequeño chalet para dicho Cau Museo...”*. D’aquí es dedueix que les obres van començar a la fi del mes de maig, coincidint amb la petició de llicència a l’Ajuntament de Sant Fost.

7 d’octubre de 1916: apareix aquesta breu notícia en la qual es diu que el Cau-Museu encara s’estava organitzant: *“Cau-Museo Brunet en organización en la Torre-Mirador”*.

5 de juliol de 1918: surt a tota pàgina un gran anunci de *“La Conrería de Montalegre y su Colonia-Bosque. Excursión pintoresca-veraneo ideal, cerca de Barcelona, con fresca temperatura y aires sanos. Chalets a plazos desde 1000 pesetas anuales.[...] Café-Restaurante en el hotel de la Conrería. Kiosco de refrescos en la torre mirador del Cau Museo donde hay un servicio especial para tomar el vermouth, café y toda clase de refrescos, servido con agua de la fuente dels Castanyers, de la cual se reciben encargos para el reparto a domicilio al precio de 0,15 ptas. litro. Venta de postales y sellos (hay buzón). Chalets construidos, en construcción y en proyecto [...] para datos dirigirse de 12 a 1 a las oficinas de la Colonia-Bosque, calle Santa Ana, 19 pral. [Barcelona], teléfono A.3.299. Celdas del edificio Conrería, con ó sin muebles, por anualidades o días sueltos, para lo que informan en el colmado “La Primitiva”, calle Consejo de Ciento, 338 [Barcelona]...”*.

Biografia de Llorenç Brunet

L’impulsor i fundador de la torre-edifici del Cau va ser el dibuixant i aquarel·lista Llorenç Brunet i Forroll, nascut a Badalona el 14 de setembre de 1873, fill de Josep, mestre badaloní, i de Joana, natural de Tiana. De ben jove mostrà inclinació pel dibuix i la pintura, i per això anà a estudiar a l’Escola Superior de Belles Arts de la Llotja de Barcelona, on va ser deixeble dels mestres Antoni Caba, Claudi Lorenzale i Eusebi Planas. Entre els seus condeixebles mostrava especial admiració per Claudi Castelucho.

Llorenç Brunet el 1916
(Blanco y Negro, 13 d'agost de 1916).

En arribar als 21 anys va haver de fer el servei militar i fou destinat a Madrid, al cos d'enginyers, on va assolir el grau de caporal. A la capital madrilenya continuà exercint la seva vocació artística i dibuixà, entre altres, “La marcha del quinto” i “Mi capitán” (1895). En tornar a Catalunya s’instal·là a Barcelona, i el 1902 es casà amb Consolació Salada, amb la qual va tenir dues filles, Julieta i Maria Teresa. El 1910 la Junta de Pensiones para Ampliar Estudios, depenent de l’Estat i presidida per Santiago Ramón y Cajal, li va atorgar una beca per estudiar a Alemanya, i per això marxà a Leipzig, on s’estigué fins poc abans de l’esclat de la Primera Guerra Mundial. En el país germànic continuà practicant i

millorant la seva tècnica i s'hi aficionà a dibuixar ex-libris, tema del qual seria un gran expert. Des d'aleshores sentí sempre una gran simpatia pel poble alemany, essent considerat pels seus amics i coneguts com un germanòfil. Uns anys després d'haver tornat a Barcelona fou nomenat professor de dibuix i color de la Secció d'Oficis Artístics de l'Escola del Treball de la capital catalana.

Com a aquarel·lista participà en les exposicions de Barcelona de 1911, 1918, 1919 i 1921, i com a dibuixant treballà especialment els ex-libris, la caricatura i el cartell. Va col·laborar amb les seves il·lustracions a les revistes barcelonines *L'Esquella de la Torratxa*, *La Campana de Gràcia*, *La Campana Catalana*, *El Diluvio Ilustrado*, *Cu-Cut!* i *Dominguín*, i alguna temporada al diari madrileny *ABC*. Firmava els seus dibuixos com a L. Bru-Net. Els especialistes destaquen, entre les seves obres, els àlbums *Caps de casa: col·lecció de 30 dibuixos a la ploma: apunts del natural* (1922) i *Testes de la terra-Catalunya* (1929), que eren uns reculls de tipus de diverses comarques catalanes.

Una de les seves primeres aficions va ser dibuixar els paisatges i monuments de la Conreria i la cartoixa de Montalegre, tal com demostren els dibuixos que va realitzar el 1889 i que va publicar a *La Ilustración Ibérica*. El fet de ser de Badalona, va propiciar que ben aviat s'aficionés a fer excursions per les muntanyes de Tiana i Sant Fost, i esdevingué un bon coneixedor d'aquesta serralada. Consta que l'agost de 1914 Brunet estiuejava amb la seva dona i filles en uns dels apartaments que hi havia a l'edifici de la Conreria, que aleshores era un hotel i restaurant.

Una notícia apareguda a *La Vanguardia* el 20 de gener de 1914 ens explica que amb motiu d'una gran nevada caiguda a la zona, Brunet acompanyà un famós fotògraf francès resident a Barcelona per fer-ne un reportatge del qual se'n conserva un lot de postals: "*Tiana. En este pueblo la nevada ha sido espléndida, habiéndose efectuado excursiones y ejecutado artísticas fotografías en las montañas y pintorescos parajes de Montalegre y la Conrería, por el fotógrafo francés señor Roisin y el artista*

*Llorenç Brunet pintant al carrer, 1933
(Blanco y Negro, 25 de juny de 1933).*

don Lorenzo Brunet...". Així mateix Brunet va il·lustrar el llibre *Mono-grafia històrico-descriptiva de la Cartuja de Montalegre* escrit i publicat el 1921 per Pedro Cano Barranco, al qual acompanyà i féu de guia en la seva visita a Montalegre i la Conreria el 27 d'octubre de 1920. Cano el defineix com "*el insigne artista D. Lorenzo Brunet, muy conoecedor de aquel notable monasterio*".

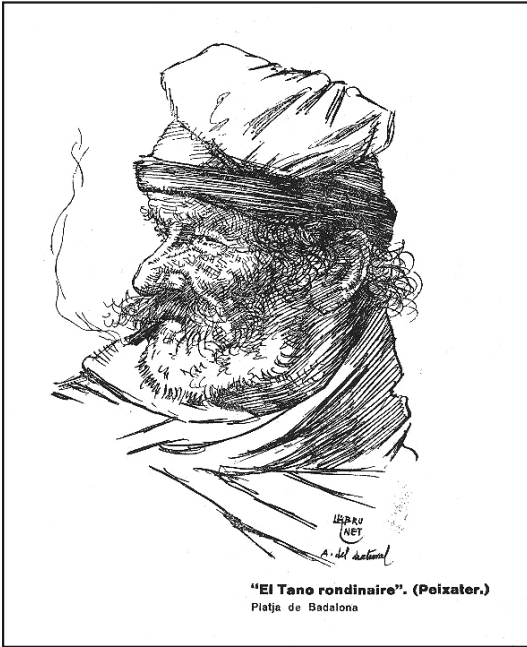
Llorenç Brunet va ser un gran amant del col·leccionisme d'obres d'art i antiguitats catalanes, amb les quals va fer, com ja queda dit, el petit museu al Cau de la Conreria que es va construir per iniciativa seva l'any 1916. El 8 de juliol de 1914 apareix una notícia, també a *La Vanguardia*, on es diu que aquest artista estava recollint diners i demanant subvencions per al seu futur Cau-Museu. El 8 d'agost de dit any el mateix diari informa que el diputat català a Madrid Carlos Padrós havia enviat

una carta a Brunet dient-li que li faria un donatiu per al Cau-Museu. El mateix mes d'agost de 1914 la casa que Brunet tenia a Tiana va patir un "atemptat", però la premsa no en dóna més detalls.

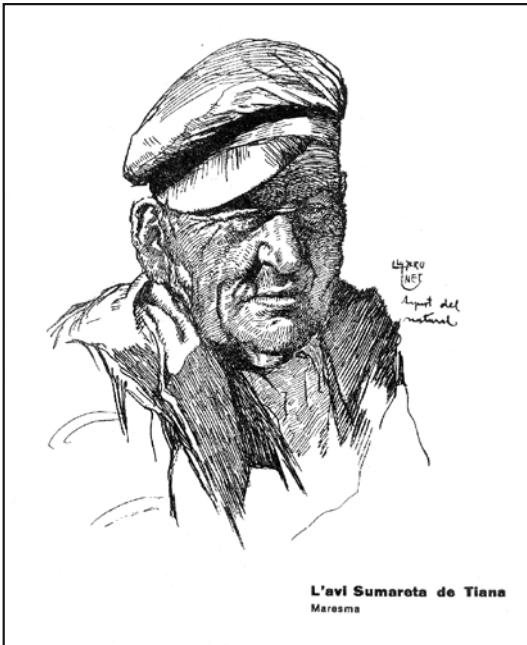
La revista madrilenya *Blanco y Negro* en la seva edició del 13 d'agost de 1916 va publicar una fotografia del Sr. Brunet, amb aquest peu explicatiu: *"El notable artista pintor de Barcelona, Lorenzo Brunet, que organiza un importante museo de arte antiguo en el "Cau de la Conrería". El museo llevará el nombre de "Cau Brunet"*. Tal com hem explicat abans, de la informació que hem recollit es dedueix que el Cau es va edificar en un solar cedit al pintor badaloní pels propietaris i promotors de la urbanització Colònia-Bosc de la Conreria de Montalegre, els senyors Artigas i Arnús, que segurament veieren amb molt bons ulls la idea de Brunet de fundar un museu i un punt de trobada dels excursionistes. Aquest centre artístic seria, van pensar, un element positiu d'atracció i de dinamització turística i cultural, fent així més atractiva la venda de solars i xalets a famílies benestants de la rodalia, especialment de Badalona.

El seu amic personal i biògraf Guerau Mutgé escrivia temps després respecte al Cau: *"Quan ja havia assolit fama de creador d'art, va fundar a la Conreria el "Cau Brunet", petit museu de les seves obres i altres curiositats artístiques recollides per ell. Aquesta fundació hauria perdurat —a semblança del famós Cau Ferrat de Sitges del gran Santiago Rusiñol— si certs estaments fossin més enclins a l'espiritualitat que a les coses materials"*. El mateix autor diu respecte a les relacions d'en Brunet amb el poble de Sant Fost: *"Quantes vegades, en passar els estius a la Conreria, s'arribava fins a Sant Fost de Campcentelles, on dialogava llargament amb els propietaris i servents d'alguna masia per tal de copsar impressions del natural i traslladar-les al paper!"*.

En el llibre *Monografia històrico-descriptiva de la Cartuja de Montalegre* escrit per Pedro Cano Barranco i publicat a Barcelona el 1921, es diu el següent sobre el Cau: *"Frente a la Conrería tiene el artista D. Lorenzo Brunet un estudio de dibujo y pintura, en que exhibe algunas de sus bellas obras, permitiéndose la entrada a todos los turistas que lo solici-*

El Tano Rondinaire
de Badalona, *dibuix de*
Llorenç Brunet (*publicat al*
llibre Caps de casa, 1922).

L'avi Sumareta de Tiana,
dibuix de Llorenç Brunet
(publicat al llibre
Caps de casa, 1922).

tan. Debido a su iniciativa, ha instalado frente a dicho local un cuadro de orientaciones y distancias, muy útil para los excursionistas, el cual se ve siempre muy concurrido.”

El 1931, en arribar la II República, el nostre artista fou cessat com a professor de l'Escola del Treball, fet que li va provocar un gran disgust i el va desmoralitzar. Mutgé afirmava que Brunet sempre havia estat apolític i l'únic que li interessava era l'art, però que tal vegada els nous dirigents republicans el veieren amb mals ulls per haver estat nomenat catedràtic de dibuix per les autoritats monàrquiques. Llorenç Brunet, però, continuà lluitant contra el que ell considerava una gran injustícia i va arribar a demanar al seu amic Apel·les Mestres que intercedís per ell, per veure si li podien retornar la feina com a professor. Uns anys després va ser nomenat catedràtic de dibuix de l'Institut de Segon Ensenyament de Sant Feliu de Guíxols, càrrec que de fet va exercir molt poc temps i hi va renunciar. El 1936 inicià una col·lecció de dibuixos al natural que es titulava *Excursions i viatges per la Catalunya Artística*, però finalment no es va portar a terme.

L'esclat de la Guerra Civil el juliol de 1936 va suposar per a Brunet l'inici d'una altra època d'angoixes i dificultats. El seu domicili, situat aleshores al carrer Balmes 102 de Barcelona, va ser escorcollat algunes vegades. Tot i això continuava assistint a diverses tertúlies a les quals era molt aficionat, als cafès de la Rambla, Tèrminus i Oro del Rhin. En aquella època de dificultats publicà alguns articles a la revista *Curiositats de Catalunya* com un de titulat “El castell d'Escornalbou” (23-10-1937) o “Futurisme” (25-9-1938). Poc després de començada la guerra la seva filla M. Teresa caigué malalta, el que afegí una nova preocupació al nostre artista. Ell mateix també emmalaltí i hagué de ser ingressat en un hospital per una greu infecció en un braç. Finalment el 21 de setembre de 1938 Maria Teresa va morir i el dibuixant badaloní va quedar desfet i deprimit. Ja no es recuperà d'aquell cop i morí a Barcelona el 12 d'octubre de 1939. La seva vida i la seva obra ben aviat van restar en l'oblit.

Llistat d'obres de Llorenç Brunet

He realitzat un inventari, no exhaustiu però sí força ampli, de les obres del fundador del Cau, que tot seguit relaciono:

Llibres-àlbums de dibuixos i aquarel·les:

- La Guerra Europea* (1914-1918)
- Caps de casa: col·lecció de 30 dibuixos a la ploma* (1922)
- Testes de la terra – Catalunya* (edicions de 1929 i 1937)
- La Constitució Política Ilustrada [de 1876]:* (1931)

Dibuixos i aquarel·les (sèries):

- Las ciudades de la guerra* (1914-1918)
- Páginas de la Guerra Europea* (a *La Esfera*)
- Los jefes de Estado y sus ministros* (a *El Diluvio Ilustrado*)
- Barcelona antigua y moderna* (postals i àlbums)
- Aquarel·les de Catalunya* (1932)

Ex-Libris:

-Ex-libris satírics sobre polítics de la seva època com Maura, Moret, Canalejas, Romanones, Lerroux i d'altres seriosos per a familiars i amics. Entre aquests destaquen els de Joan Batlle, Francesc Cambó, Joan Givanel, Enrique Sabaté, Antoni Dalmau, Domènech i Montaner, Josep Montsalvatge i altres.

Llibres d'altres autors il·lustrats per Ll. Brunet:

-*Nociones de física, química e historia natural al alcance de los niños.* Barcelona, Editorial Paluzie, 1905.

-*Gualba: su nombre, situación, producción.* Barcelona: Imprenta Pedro Ortega, 1911.

-*Equitación*, d'Enrique Sostres Maignos. Barcelona, Librería Sintés, 1925.

-*Flora o la educación de una niña*, de Pilar Pascual. Barcelona, edició de 1932.

Col·laboracions en premsa periòdica:

- *L'Esquella de la Torratxa, La Campana de Gràcia, La Campana Catalana, El Diluvio Ilustrado, Revista Gràfica mensual del Instituto Catalán de las Artes del Libro, Cu-Cut! i Dominguín* (a Barcelona) i *ABC* (Madrid).

- Il·lustrà les capçaleres de publicacions com *Revista Hispano Francesa*, Barcelona, 1905 o *República: semanario de inteligencia republicana*, Barcelona, 1926.

Altres:

- *La conquesta d'Oran pel cardenal Cisneros* (1893), pintura a l'oli dipositada al Museu Municipal de Badalona. És l'únic quadre a l'oli que se li coneix.

- *El artista catalán Lorenzo Brunet*, article sobre els seus ex-libris publicat a *La Esfera*, núm. 29, 18-VII-1914.

Epíleg: la família Blasco i el restaurant El Cau

El 1940, poc després de finalitzada la Guerra Civil, arriba a la Conreria el Luciano Blasco Martín, que des dels anys vint havia viscut a Tiana, on havien nascut els seus fills Joan i Montserrat. Luciano era natural de Manzanera (Terol), on va néixer el 1903 i estava casat amb Matilde Traver, natural de Castelló. Abans de la guerra ja havia estat per la Conreria, ja que va treballar de mossò a Mas Corts i va conèixer la seva dona quan aquesta feia de minyona per a un matrimoni alemany que estiuejava a l'edifici de la Conreria, on es llogaven habitacions.

La instal·lació definitiva d'en Luciano a la Conreria va ser perquè el Sr. Josep M. Dalmases Plandolit el va contractar com a guarda jurat de la finca Dalmases, que comprenia l'Hotel *El Encinar* (o Hotel Dalmases) i la Font de les Monges. En aquest modest hotel hi vivia la Mercedes Jorajuria, persona de confiança d'en Dalmases però l'establiment mai no va acabar de funcionar del tot i va ser venut al Sr. Parcerisas que va

Luciano Blasco, guarda jurat de la Conreria que vivia al Cau; al fons la muralla inferior del Seminari Menor, any 1945 (col·lecció de Montserrat Blasco).

intentar posar-lo de nou en funcionament, però quasi ningú es quedava a dormir, malgrat que hi havia tres o quatre habitacions amb les seves respectives cuines. De tant en tant s'hi feien dinars, però era una cosa molt esporàdica. Finalment va tancar i poc després s'hi van instal·lar unes monges que van estar-hi molt poc temps. Des de fa uns anys està en completa ruïna.

Durant uns quatre anys, doncs, en Luciano va estar fent aquesta feina de guarda i vivint amb la seva família entre l'Hotel *El Encinar* i la Font de les Monges, però aleshores el Sr. Alberto Arnús, amo de Banca Arnús, que era un dels propietaris principals de la Conreria i propietari del Cau també, el va contractar com a guarda jurat de la Colònia-Bosc de la Conreria de Montalegre, nom amb el qual era coneguda oficialment aquesta urbanització. Aleshores el Luciano Blasco, la dona i els fills es van traslladar a viure a la torre del Cau, i feia la vigilància dels 15 xalets

Montserrat Blasco, filla del Luciano, a la cuina del Cau, vers 1955 (col·lecció de Montserrat Blasco).

de la urbanització. Explica la Sra. Montserrat Blasco, filla del Luciano, que quan van anar a viure al Cau hi havia només les parets pelades, res quedava de l'antic museu muntat pel Sr. Brunet.

A més de les tasques de vigilància i un petit ramat de cabres, la família Blasco també servia menjars a la terrassa del Cau, en unes taules a l'aire lliure, ja que encara no hi havia l'edifici del restaurant. Els seus principals clients eren els pares dels seminaristes que tots els caps de

setmana pujaven a veure els seus fills. El desembre de 1943 va tocar la loteria a Sant Fost i un dels afortunats va ser el Luciano. La grossa de Nadal al nostre poble la va repartir en participacions el guarda rural Joan Escudé Coll i el barber Ortiz de Can Calet. Amb aquests diners de la loteria Luciano va acabar de comprar el Cau (l'havia començat a pagar a terminis) i de seguida van començar a edificar el restaurant. En Luciano Blasco va morir amb 72 anys. Els seus descendents encara porten l'actual restaurant del Cau, molt famós a la contrada, especialment entre la gent de Badalona.

Documentació i bibliografia consultada:

- Arxiu Municipal de Sant Fost: llicències d'obres, 1916, caixa 58, també padró municipal d'habitants de 1945, lligall 247.01.
- La Vanguardia*, Barcelona, anys 1914-1918.
- Blanco y Negro*, Madrid, 13-VIII-1916, pàg. 10.
- Blanco y Negro*, Madrid, 25-VI-1933.
- La Vanguardia*, 23-XII-1943, pàg. 13.
- Pedro Cano Barranco, *Monografía histórico-descriptiva de la Cartuja de Montalegre*. Barcelona: imprenta de Henrich y compañía, 1921.
- Caps de casa. Col·lecció de 30 dibuixos a la ploma apunts del natural per lo dibuixant i pintor en Llorenç Brunet*. Barcelona: Llibreria Verdager, 1922.
Pròleg de Joan Batlle.
- Guerau Mutgé, *Llorenç Brunet, l'home i l'artista*. Barcelona: G. Mutgé, Altès, 1973.
- Josep M. Cuyàs, *Gent Nostra: en Llorenç Brunet*, dins a la revista *Carrer dels Arbres*. Badalona: Museu de Badalona, núm. 18, febrer de 1981, pàgs. 21-22.
- Entrevista a Montserrat Blasco Traver, filla de Luciano Blasco, 2 d'octubre de 2012.
- El meu agraïment també a Luisa Medina, del Cau.